

Voorstel aan de raad

Nummer: 190012819

Portefeuille: Burgemeester
Programma: 0 Bestuur en ondersteuning
Taakveld: 0.1 Bestuur

Onderwerp:
Rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers

Voorgesteld besluit

1. de “Verordening rechtspositie raadsleden gemeente Lelystad 2019”, zoals opgenomen in bijlage I bij dit besluit, vast te stellen, onder gelijktijdige intrekking van de Verordening rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden 2014 en dit besluit in werking te laten treden met ingang van de dag na die van de bekendmaking, en heeft terugwerkende kracht tot en met 1 januari 2019.
2. de “Verordening rechtspositie commissieleden gemeente Lelystad 2019”, zoals opgenomen in bijlage II bij dit besluit, vast te stellen en dit besluit in werking te laten treden met ingang van de dag na die van de bekendmaking, en heeft terugwerkende kracht tot en met 1 januari 2019.

Samenvatting

Met ingang van 1 januari 2019 zijn het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers (Rechtspositiebesluit DPA) en de daarbij behorende Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers (Rechtspositieregeling DPA) van kracht. Politieke ambtsdragers bij gemeenten zijn de burgemeester, de wethouders en de raadsleden.

Het Rechtsbesluit DPA en de Rechtspositieregeling DPA zijn tevens van toepassing op commissieleden. Met commissieleden worden in deze bedoeld, de leden van een op grond van artikel 82, 83 of 84 van de Gemeentewet ingestelde commissie, niet zijnde raadsleden. Te denken valt dan aan een commissie voor de bezwaarschriften of een erfgoedcommissie.

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van rechtspositieregelingen. Met de invoering van het Rechtspositiebesluit DPA en de Rechtspositieregeling DPA zijn een aantal aanspraken landelijk en dwingend bepaald, gemeenten hebben geen keuze deze aanspraken wel of niet in te voeren. Aanvullende aanspraken moet een gemeente opnemen in lokale regelgeving, binnen de kaders van het Rechtspositiebesluit DPA en de Rechtspositieregeling DPA. Met deze besluiten wordt de lokale invulling bepaald voor de rechtspositie van de raads- en commissieleden.

Inleiding

Met ingang van 1 januari 2019 zijn het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers (Rechtspositiebesluit DPA) en de daarbij behorende Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers (Rechtspositieregeling DPA) van kracht. In deze nieuwe regelgeving zijn de

rechtspositieregels van alle decentrale politieke ambtsdragers in één besluit en in één regeling samengevoegd en zijn de voorgaande regelingen vervallen.

Binnen de kaders van het Rechtspositiebesluit DPA en de Rechtspositieregeling DPA is er lokaal ruimte voor bepaalde keuzes of het stellen van nadere regels. De gemeenteraad is bevoegd om voor de raads- en commissieleden de invulling van de lokale ruimte vast te stellen. Ingevolge het Rechtspositiebesluit DPA en de Rechtspositieregeling DPA wordt er met een commissielid nadrukkelijk niet een raadslid bedoeld, terwijl er wel raadsleden in commissies zitting hebben. Om verwarring te voorkomen over de definitie van de term commissielid en de toepassing van de rechtspositionele bepalingen op de verschillende soorten commissies, is er voor gekozen een aparte verordening voor de raadsleden op te stellen, en een aparte verordening voor de commissieleden.

Met dit besluit wordt de lokale invulling bepaald voor de rechtspositie van de raadsleden. Tevens wordt in de separate verordening de lokale invulling ten aanzien van commissieleden vastgesteld.

Het Rechtspositiebesluit DPA en de Rechtspositieregeling DPA zijn ook van toepassing op de burgemeester en de wethouders. Ingevolge het Rechtspositiebesluit DPA is het college bevoegd de lokale invulling voor burgemeester en wethouders vast te stellen. Het college heeft een separaat besluit genomen met betrekking tot de lokale invulling voor de rechtspositie van de burgemeester en wethouders.

Doel

De lokale rechtspositionele aanspraken van raadsleden en commissieleden volgens de huidige wet- en regelgeving vast te leggen.

Argumenten

1.1 en 2.1 de gemeenteraad is bevoegd

Het Rechtspositiebesluit DPA bepaalt lokale ruimte voor het maken van bepaalde keuzes of het stellen van nadere regels. De hoofdregel is dat de raad de bevoegdheid heeft om algemeen verbindende voorschriften (zoals een verordening) vast te stellen en bekend te maken, tenzij de wetgever bij wet aan een ander bestuursorgaan deze bevoegdheid heeft toegekend, zoals het college of de burgemeester. Het Rechtspositiebesluit DPA bepaalt expliciet dat de bevoegdheid bij het college ligt om voor het college bepaalde lokale keuzes te maken, binnen de kaders van het Rechtspositiebesluit DPA en de rechtspositieregeling DPA. Het Rechtspositiebesluit DPA bepaalt tevens expliciet dat de gemeenteraad dergelijke bevoegdheden heeft ten aanzien van raads- en commissieleden.

De raad is bevoegd de lokale keuzes te maken ten aanzien van de raadsleden en de commissieleden en de oude verordening in te trekken.

Verordening rechtspositie raadsleden gemeente Lelystad 2019

1.2 de raad vult de lokale ruimte voor de raadsleden in

Aan de raad wordt voorgesteld om bij verordening voor de raadsleden vast te stellen dat:

- Een raadslid de maandelijkse vergoeding ontvangt ongeacht het aantal vergaderingen dat wordt bijgewoond.

Net als voorheen wordt geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid bij verordening te bepalen dat ten hoogste 20% van de vergoeding voor werkzaamheden wordt uitgekeerd, berekend naar het aantal gehouden vergaderingen, zodat in dat geval de uitkering aan het raadslid zou geschieden op basis van het aantal bijgewoonde vergaderingen. De vergoeding van alle raadsleden dient dan elke maand middels presentielijsten te worden uitgerekend.

De administratie last om dit bij te houden staat niet in verhouding tot de enkele keer dat hetzelfde raadslid er met enige regelmaat niet is.

- De maandelijkse vergoeding wordt uitgekeerd op een bankrekeningnummer dat op naam is gesteld van het desbetreffende raadslid.

De afgelopen jaren is er landelijk veel te doen geweest om verzoeken de raadsvergoeding direct te storten op rekening van een politieke partij. Om eventuele onduidelijkheid te voorkomen wordt de raad geadviseerd dit punt op te nemen in de verordening.

- De toelage voor een raadslid wegens lidmaatschap van een onderzoekscommissie als bedoeld in artikel 155a, derde lid Gemeentewet wordt bepaald op de maximale vergoeding.

Deze maximale vergoeding is in de verordening opgenomen met een bepaald percentage, dat overeenkomt met de vergoeding zoals deze in het Rechtspositiebesluit DPA in artikel 3.1.3, eerste lid is bepaald, maar dan per maand berekend.

- De toelage voor een raadslid wegens lidmaatschap van een bijzondere commissie als bedoeld in artikel 3.1.4 Rechtspositiebesluit DPA wordt bepaald op de maximale vergoeding.

Deze maximale vergoeding is in de verordening bepaald op hetzelfde maximale bedrag (€ 120,00) dat genoemd wordt in artikel 3.1.4 Rechtspositiebesluit DPA. Deze verordening hoeft hierdoor niet te worden aangepast bij een eventuele indexatie van dit bedrag.

Als bijzondere commissies als bedoeld in artikel 3.1.4 Rechtspositiebesluit DPA worden aangewezen het presidium en de commissie van de rekening.

Met het aanwijzen van deze commissies als bijzondere commissies geeft de raad aan dat dit commissies zijn met een zodanig belang, belasting en tijdsbeslag dat die niet redelijkerwijs tot het reguliere werk van een raadslid geacht kunnen worden te behoren en dat hier een extra toelage tegenover staat.

- De vergoeding van de reiskosten voor raadsleden voor reizen binnen de gemeente wordt bepaald volgens een vaste formule

Nieuw is dat raadsleden recht hebben gekregen op een vergoeding van de reiskosten van:

- bijwonen van vergaderingen van de gemeenteraad en commissies, en
- reis- en verblijfkosten voor reizen binnen de gemeente gemaakt voor de uitoefening van de functie.

Hiervoor dienen de raadsleden achteraf, maandelijks, deze kosten te declareren. Praktisch gezien is dit voor raadsleden erg bewerkelijk. Ook dient de declaratie ambtelijk te worden gecontroleerd en uitbetaald door de salarisadministratie. De administratieve last staat nauwelijks in verhouding tot de uit te keren reiskosten.

Gekozen is daarom een maandelijks vaste vergoeding uit te keren die voor elk raadslid gebaseerd is op de afstand woonadres-stadhuis (routenet), maal een aantal (gemiddeld twee) vaste bijeenkomsten per week. De vergoeding bedraagt het bedrag dat maximaal door een werkgever aan een werknemer per afgelegde kilometer onbelast kan worden verstrekt. Op dit moment is dat € 0,19.

Bij het toepassen van een vaste reiskostenvergoeding voor raadsleden is er wel een onderscheid tussen raadsleden die voor het fictief werknemerschap (opting-in-regeling) hebben gekozen en zij die dat niet hebben.

Voor raadsleden die niet hebben gekozen voor de opting-in-regeling via de gemeente gelden bij de aangifte inkomstenbelasting de bepalingen van het winstregime. De gemeente informeert de belastingdienst over de uitbetaalde bedragen aan deze raadsleden. Vervolgens is het aan de betrokken raadsleden zelf om in hun aangifte inkomstenbelasting de vergoedingen fiscaal te verantwoorden.

- Nadere regels worden gesteld voor de vergoeding van reizen buiten de gemeente

Zoals bedoeld in artikel 97 Gemeentewet worden reizen buiten de gemeente vergoed voor zover deze plaatsvinden ter uitvoering van een beslissing van het gemeentebestuur of een raadsbesluit dat voorligt, waarbij vergoeding plaatsvindt indien het presidium vooraf goedkeuring heeft gegeven.

Voor de hoogte van de maximale vergoeding van verblijfskosten wordt aangesloten bij de Reisregeling Binnenland, vanaf 1 januari 2020 is dit als gevolg van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren de Cao Rijk.

Voor kosten gemaakt voor dienstreizen ziet de VNG geen andere vergoedingsmogelijkheid dan het indienen van declaraties. Door team P&O zal een declaratieformulier digitaal beschikbaar worden gesteld.

- Nadere regels worden gesteld voor de vergoeding van niet-partijpolitiek georiënteerde scholing

Voorgesteld wordt een maximale vergoeding van € 1000,- per jaar per raadslid toe te voegen aan de reeds bestaande afspraken.

- Aan raadsleden een bruikleenovereenkomst wordt voorgelegd voor het gebruik van ter beschikking gestelde informatie- en communicatievoorzieningen

Het nieuwe Rechtspositiebesluit bepaalt dat ICT middelen alleen nog ter beschikking worden gesteld aan raadsleden. Zowel de apparatuur als de abonnementen worden centraal ingekocht en toegedeeld. Mede gezien deze voordelen heeft de wetgever ervoor gekozen om niet meer de mogelijkheid te bieden van een vergoeding voor de aanschaf of het gebruik van de eigen ICT-middelen. Die vergoeding zou

dan bovendien belast zijn, terwijl de verstrekking op grond van het besluit belastingvrij is. Ook de huidige lokale vergoeding van € 10 per maand voor internetkosten komt om die reden met het nieuwe rechtspositiebesluit te vervallen.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft echter inmiddels aangegeven dat hij uit oogpunt van rechtszekerheid overgangsrecht ICT zal opnemen in het Rechtspositiebesluit DPA. Dit overgangsrecht ziet op behoud van de ICT afspraken op grond van de oude regelingen voor alle raadsleden aan wie op 31 december 2018 al een vergoeding was verleend. De minister adviseert om dit overgangsrecht nu al toe te passen, aangezien definitieve besluitvorming nog niet is afgerond. Eventuele overname van ICT-middelen aan het einde van de bestuursperiode, al dan niet tegen restwaarde, is niet toegestaan. Dit is in lijn met het beleid voor rijksambtenaren. De overweging hierbij is, dat het risico van datalekken zo veel mogelijk moet worden voorkomen. Politieke ambtsdragers hebben veel informatie op hun telefoons en andere apparatuur. Bij overname zou de gemeente hierover de regie kwijt zijn, ook als de apparaten geschoond zijn.

- Aan raadsleden een vergoeding wordt verstrekt voor een voorziening ter zake van arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden.

Met het nieuwe Rechtspositiebesluit DPA heeft de wetgever beoogt recht te doen aan het belangrijke werk van raadsleden en hier een passende vergoeding voor beschikbaar te stellen. Raadsleden zijn vaak een significant deel van de werkweek voor de gemeenteraad bezig en kunnen daardoor in hun hoofdfunctie minder pensioen opbouwen. Raadsleden hebben bovendien niet allemaal een hoofdfunctie in loondienst. In het nieuwe Rechtspositiebesluit DPA is daarom een grondslag gecreëerd om het mogelijk te maken om bij verordening te bepalen dat de raadsleden een bedrag per jaar ontvangen waarmee zij zelf een dergelijke voorziening kunnen treffen.

De vergoeding bedraagt per jaar een bruto bedrag ten hoogte van één maandbedrag van de vergoeding voor de werkzaamheden. Dit bruto bedrag zal maandelijks, naar rato, worden uitgekeerd.

- Nader benoemde vergoedingen worden aangewezen als eindheffingsbestanddeel

Voor vergoedingen aan een raadslid is de gemeente belasting verschuldigd. Door het aanwijzen van een vergoeding als eindheffingsbestanddeel wordt voorkomen dat de gemeente het bedrag van de vergoeding moet bruteren. Dit zou een aanzienlijk verhoging van de kosten voor de gemeente bedragen. Om die reden wordt in de verordening opgenomen dat nader benoemde vergoedingen aan raadsleden worden aangewezen als eindheffingsbestanddeel en als zodanig vallen die onder de Werkkostenregeling.

Verordening rechtspositie commissieleden gemeente Lelystad 2019

2.2 de raad kan vergoeding commissieleden onder voorwaarden verhogen

Het Rechtspositiebesluit DPA bepaalt in artikel 3.4.1 dat commissieleden voor het bijwonen van een vergadering een vaste vergoeding ontvangen, afhankelijk van het inwonersaantal. Voor gemeente Lelystad is dit een vast bedrag van € 98,32.

Het Rechtspositiebesluit DPA biedt de raad de mogelijkheid hiervan bij verordening naar boven af te wijken ten aanzien van:

- commissieleden die op grond van hun specifieke kennis en vaardigheden zijn aangetrokken, en
- commissieleden waarvan de vergoeding niet geacht kan worden in redelijke verhouding tot de werkzaamheden te staan.

Aan de raad wordt voorgesteld om bij verordening voor de commissieleden vast te stellen dat:

- Benoeming in een commissie per definitie betekent dat iemand deskundig moet zijn en zich dossierkennis eigen moet maken.

Commissieleden worden met zorg uitgekozen en benoemd. Specifieke deskundigheid is vanzelfsprekend en kandidaat commissieleden moeten dit ook kunnen aantonen.

- De vergoedingen voor commissieleden zoals deze op dit moment zijn bepaald bij verordening, door het college of door de burgemeester ongemoeid te laten.

In het verleden zijn vergoedingen bepaald die hoger zijn dan het vaste bedrag volgens artikel 3.4.1 van het Rechtspositiebesluit DPA. De bepaalde bedragen doen recht aan de specifieke deskundigheid van de commissieleden en de zwaarte en hoeveelheid van de werkzaamheden. Commissielid zijn is meer dan een vergadering bijwonen, het vereist gedegen dossier- en vakkennis om tot een gewogen oordeel te komen.

Kanttekeningen

Verordening rechtspositie raadsleden gemeente Lelystad 2019

1.1. Nieuwe regels worden met terugwerkende kracht tot 1 januari 2019 toegepast

Het nieuwe Rechtspositiebesluit DPA is medio december 2018 bekend gemaakt, terwijl het al in werking is getreden per 1 januari 2019. De VNG heeft eind januari 2019 meer informatie en modelregelingen beschikbaar kunnen stellen. Landelijk bleef er veel behoefte aan nadere duiding. De lokale besluitvorming is als gevolg hiervan niet tijdig afgerond, terwijl de rechtspositieregels wél met ingang van 1 januari 2019 van kracht zijn geworden. Eventuele betalingen die om die reden nog niet zijn verricht zullen zo spoedig mogelijk na besluitvorming alsnog worden verzorgd.

1.2 Overgangsrecht ICT

Het overgangsrecht ICT ziet niet op die raadsleden aan wie op 31 december 2018 geen vergoeding was verleend of raadsleden die op of ná 1 januari 2019 zijn benoemd. Voor deze raadsleden geldt dat er geen vergoeding kan worden verstrekt voor de aanschaf van eigen ICT middelen. Aan deze raadsleden zullen ICT middelen ter beschikking worden gesteld. Voor raadsleden die op of ná 1 januari 2019 zijn benoemd geldt tevens dat er geen recht bestaat op de vergoeding van € 10 per maand voor internetkosten, op basis van de 'Verordening rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden 2014'. Om te voorkomen dat een mogelijke wijziging van het aangekondigde overgangsrecht er toe leidt dat eventueel vanaf 1 januari 2019 betaalde vergoedingen moeten worden teruggevorderd, omdat die op grond van de oude regels wél, maar op grond van de nieuwe regels moeten worden geacht niet voor vergoeding in aanmerking te komen, heeft het college besloten in dat geval niet terug te vorderen. De administratieve last om eventueel onterechte betalingen terug te vorderen is hoger dan de betalingen zelf, omdat het dan eventueel kan gaan om niet meer dan € 10 per maand voor de vergoeding van internetkosten.

1.3 Landelijk wordt er verschillend omgegaan met mogelijkheid vergoeding voor treffen van voorziening arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden.

Het overgrote deel van de gemeenten heeft nog geen actuele verordening vastgesteld op basis van het nieuwe Rechtspositiebesluit DPA. De gemeenten die dit al wel hebben gedaan gaan wisselend om met de mogelijkheid een bedrag beschikbaar te stellen voor het treffen van een voorziening. Sommige gemeenteraden zien, om hen moverende redenen, af van deze mogelijkheid. De gemeenteraden die hier wel toe besluiten stellen verder geen voorwaarden om een controle vooraf of achteraf mogelijk te maken.

Verordening rechtspositie commissieleden gemeente Lelystad 2019

2.1 de raad kan vergoeding commissieleden onder voorwaarden verhogen

De in het Rechtspositiebesluit DPA genoemde vaste vergoeding kan door de commissieleden als te laag worden ervaren. Wanneer de raad besluit de reeds vastgestelde vergoedingen aan te passen aan de vaste vergoeding genoemd in het Rechtspositiebesluit DPA, bestaat het risico dat commissieleden zich om die reden terugtrekken en er niet of nauwelijks nieuwe (deskundige) leden beschikbaar zijn.

Financiën

Kosten voorziening ter zake van arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden.

Ingevolge het Rechtspositiebesluit DPA heeft de raad de mogelijkheid voor de raadsleden een vergoeding te verstrekken voor het treffen van een voorziening ter zake van arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden. De kosten bedragen jaarlijks $35 \times \text{€ } 1.507,00 = \text{€ } 52.745,00$. Aangezien deze mogelijkheid tot voor kort niet aanwezig was, is er een bijstelling opgenomen in de programmabegroting 2020 - 2023.

De kosten van een vergoeding voor het treffen van een voorziening ter zake van arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden bedragen jaarlijks $35 \times \text{€ } 1.507,00 = \text{€ } 52.745,00$. Aangezien deze mogelijkheid tot voor kort niet aanwezig was, is dit geld niet begroot.

Vervolg

Na besluitvorming door de raad zullen de besluiten gelijktijdig elektronisch bekend worden gemaakt. Hierdoor treden ze gelijktijdig in werking, met ingang van de dag na die van de bekendmaking, en hebben terugwerkende kracht tot en met 1 januari 2019.

Ingevolge artikel 98 Gemeentewet worden de door de raad vastgestelde verordeningen gezonden aan gedeputeerde staten van de provincie Flevoland.

Bijlagen

Bijlage I	: Verordening rechtspositie raadsleden gemeente Lelystad 2019
Bijlage II	: Verordening rechtspositie commissieleden gemeente Lelystad 2019
Bijlage III	: Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers Staatsblad 2018 386
Bijlage IV	: Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers
Bijlage V	: Circulaire 28-11-2018 (2018-0000918502)
Bijlage VI	: Bijlage bij circulaire 28-11-2018 (2018-0000918502)
Bijlage VII	: brief VNG
Bijlage VIII	: Circulaire overgangsrecht ICT 18-02-2019

Lelystad, 15 oktober 2019;

Het college van de gemeente Lelystad,

de secretaris,

de burgemeester,